

SLOVENSKI NAROD.

Izhaja vsak dan zvezčer izvzemši nedelje in praznike ter velja po pošti prejemar za avstro-ogrsko dežele za vse leto 25 K, za pol leta 13 K, za četrt leta 6 K 50 h, za en mesec 2 K 30 h. Za Ljubljano s pošiljanjem na dom za vse leto 14 K, za pol leta 12 K, za četrt leta 6 K, za en mesec 2 K. Kdor hodi sam ponj, plača za vse leto 22 K, za pol leta 11 K, za četrt leta 5 K 50 h, za en mesec 1 K 90 h. — Za Nemčijo celo leto 28 K. Za vse druge dežele in Ameriko celo leto 30 K. — Na naročbo brez istodobne vpošiljatve naročnine se ne ozira. — Za oznalila se plačuje od peterostopne petit-vrste po 14 h, če se oznalila tiska enkrat, po 12 h, če se tiska dvakrat in po 10 h, če se tiska trikrat ali večkrat. — Dopsi naj se izvole frankovati. — Rokopisi se ne vračajo. — Uredništvo in upravljalstvo je v Knaflovi ulici št. 5. — Upravnosti naj se blagovoljno pošiljati naročnine, reklamacije, oznalila, t. j. administrativne stvari.

Uredništva telefon št. 34.

Posamezne številke po 10 h.

Upravnosti telefon št. 85.

Volilci! Meščani!

Politični zavednosti ljubljanskih volilcev je pripisovati, da je zastopanstvo mesta Ljubljane v državnem in deželnem zboru v rokah narodnonaprednih poslancev; v volilnih bojih, sosebno o priliki zadnjih državnozborskih in deželnozborskih volitev ste, častiti someščani, skupno z drugimi volilci s svojim neustrašenim nastopom javnosti dokazali, da je in ostane Ljubljana po odlični večini svojega prebivalstva **slovensko narodnonapredno središče, slovenska narodnonapredna trdnjava**, ob katero zmanjšajo požrešni valovi breznarodnega reakcijonarstva in v katero se zmanjšajo naši nemški sovražniki v zvezi z vsemi ostalimi našimi tihimi in javnimi nasprotniki.

Ljubljana je ostala čista, slovenska narodnonapredna; tako naj tudi ostane!

Pred durmi so občinske volitve; v Vaših rokah leži usoda uprave bele Ljubljane. Dosedanji razvoj in procvit mesta Ljubljane je jasen dokaz, da Vam je izvrševalni odbor narodnonapredne stranke vsikdar priporočal kandidate, ki so imeli voljo in sposobnost žrtvovati svoje moči metropoli slovenski. Tudi v prihodnjem času čakajo važne analoge rešitve in zategadelj se zopet obrača na Vas izvrševalni odbor narodnonapredne stranke, da se polnoštevilno udeležite volitev in s tem znova jasno dokumentirate, da je in ostane Ljubljana navzve vsem vročim željam združenih klerikalnih, nemških in vseh drugih novodobnih nasprotnikov **slovensko narodnonapredno središče**, ob katero se skupni naši nasprotniki zmanjšajo zaletavajo. — Komur je napredek našega mesta na srcu, naj glasuje za kandidate narodnonapredne stranke!

Izvrševalni odbor narodnonapredne stranke je postavil

za III. volilni razred, ki voli 22. aprila, naslednje kandidate:

Engelbert Franchetti,

brivec,

Anton Likozar,

nadučitelj,

Josip Turk,

posestnik in trgovec,

Josip Vidmar,

posestnik in trgovec

Urban Ušeničnik,

c. kr. poštni poduradnik;

za II. volilni razred, ki voli 24. aprila, naslednje kandidate:

Jakob Dimnik,

mestni nadučitelj,

Karel Meglič,

posestnik in trgovec,

Ivan Milohnoja,

c. kr. finančni komisar;

za I. volilni razred, ki voli 27. aprila, naslednja kandidata:

dr. Karel vitez Bleiweis-Trsteniški,

posestnik in ravnatelj deželne bolnice v p.

Anton Gorše,

posestnik in kantiner.

Brezbrižnost ni na mestu in se lahko maščuje, zato Vas pozivljamo, da se v čim največjem številu udeležite volitev in volite priporočane kandidate. Njih imena dajejo Vam poročilo za to, da lahko z mirnim srcem polagate upravo mesta v njihove roke.

V Ljubljani, dne 15. aprila 1908.

Izvrševalni odbor narodno-napredne stranke.

LISTEK.

Premaganci.

Novela; spisal Fr. Remec.

(Dalje.)

V.

Bil je lep jesenski dan. Solnce je smejalo na zemljo in je svojo ploto vse poživeljalo. Veselo se tega dne, je Kotnik počasi korakal od mestnega trga naprej mimo kofije in tamkaj zagledal Zoro trav v trenotku, ko je stopila iz stolice cerkve.

»Gospodinja Zora — vi hodite v cerkev?« je začudeno vzliknil, ko se je približal. »Toda oprostite mi to pršanje; ni bilo umestno. Jaz sem vendar že prerešetal vse mogoto vprašanja, nisva še nikoli o teh vareh govorila, a to vam moram iznati, da včasih rada stopim v cerkev, dasi duhovnikov kar nič ne aram.«

»O, nikar ne mislite, da sem kleklaka,« je rekla z veselim glasom. Sicer še nisem nikdar razmišljala o verskih vareh, in celo midva, ki pa vendar že prerešetal vse mogoto vprašanja, nisva še nikoli o teh vareh govorila, a to vam moram iznati, da včasih rada stopim v cerkev, dasi duhovnikov kar nič ne aram.«

»Da, vam priznam resnico, goščidna Zora,« je reklo Kotnik, »vam moram povedati, da tudi jaz nisem kdo ve kako poučen o teh stvarih. Tehnik sem in ne filozof. Včasih sem pač poskušal, napraviti si svoje prepričanje o verskih stvareh, a rekel sem si, če bom vedno izpolnjeval svoje dolžnosti kot človek, kolikor mi bo mogoče, potem se nimam batil nobene sodbe, naj se življenje že neha s smrtnjo, ali naj nas onkraj groba čaka novo življenje. Cerkveni naukov ne morem verjeti, priznam pa, da so ljudem, ki verujejo, lepa tolažba. Duhovnikov seveda tudi jaz ne maram, ker niso nič drugega kot služabniki organizacije, ki izrabljajo verski čut v posvetne namene. Rim hoče gospodovati in gospoduje s posmočjo duhovnikov tudi nad Slovenci. Kakor je vsak Nemec sovražnik slovenskega naroda, tako je v mojih očeh tudi vsak Rimec, naj se tudi pretaka v njegovih žilih slovenska kri.«

»Kako čudno, da midva v vseh stvareh enako misliva,« je rekla Zora. »Kar ste vi zdaj povedala, mi je bilo že mnogokrat v mislih, samo reči se tega nisem upala, ker nisem vedela, če imam prav.«

»In zakaj hodite v cerkev?« je vprašal Kotnik, ki je bil opustil pot in je zdaj korakal z Zoro nazaj proti mestnemu osrediju.

»Sama ne vem,« je odgovorila Zora. »Nikdar nimam potrebe, da bi molila, a kadar vem, da je cerkev prazna, stopim rada vanjo. Tudi v cerkvi ne molim. Spominjam se pa svoje umrle matere, spominjam se svojih mladih dni in srce se mi umiri, če je razburjeno, in potolaži, če je žalostno. Vem, da stori to tihota in velečastje cerkve.«

»Zanimalo bi me izvedeti, kakega mnenja je v tej stvari gospa Ručigajeva,« je reklo Kotnik. »Če se namreč ne motim, hodi pridno v cerkev.«

»Samo ob nedeljah in samo če je lepo vreme,« je odgovorila smeje se Zora. »In se takrat čita v svojem molitveniku samo molitev za umrle otroke. To je njenino maščevanje, ker sploh ni otrok imela. In pomislite, ta žena je bila svoje dni tako verna, da je redno vsak dan hodila k maši.«

»Ni mogoče! Kaj je provzročilo to prememb?«

Bile so neke volitve in k teti je začel hoditi neki duhovnik, ki jo je nagovarjal, naj strelci pripravi do tega, da bo volil s klerikalce. Ta duhovnik je teti reklo, da je bolj zaslužno voliti klerikalca, kakor pa moliti in hoditi k maši. Tedaj je začela teta razmišljati o verskih stvareh. Celo omara ima knjig, ki jih je prečitala. Več mesecov je trpela težke muke, to sem dobro videla, dasi

je teta le malo govorila o tem svojem duševnem boju. Naposlед pa je nekega dne snela vse svete podobe, kar jih je bilo v hiši in jih je vrgla v peč in od tistega dne hodi samo ob nedeljah in samo ob lepe vremenu v cerkev molit za umrle otroke, ki jih ni imela.«

»In o verskih stvareh ne govoriti z vami nikdar!«

»Nikdar in z nikomer. Ko se je strie nekoč jezil zaradi kuharice, ki je vedno tičala v cerkvi, ga je teta zavrnila. Rekla je: Pusti jo; kdor more verjeti, temu je vera lahko dobrata opora. To je bilo vse, kar sem slišela iz njenih ust od tistega dne, ko je bilo v hiši požiganje svetih podob.«

Počasi sta hodila Zora in Kotnik po mestu in vedno sta imela o čem govoriti. Ustavljal sta se celo pri prodajalnicah in debatirala o ženskih modah. Prehodila sta že vse mogoče ulice in nista se spomnila, da sta imela vsak svoj cilj, ko sta se sešla. Srčavali so ju znanci, in zmajevlji z glavami, čudeči se, da hodi Žvanutova nevesta sama z drugim moškim po mestu, in neznanici so se ozirali za njima ter dejali: lep par je to in rada se morata imeti.

Naposled sta vendar priveslala do Ručigajeve hiše.

»Čas je, da greste, čislani kavalir.«

»Vi me podite od sebe!«

»Da!«

»Ali vidiva se še!«

»To je zelo verjetno.«

»Kdaj?«

»Čez dve ure, če vam je prav. Pridite k nam na večerjo.«

»Pridem.«

Segla sta si v roke, še en pogled, jasen in vesel, in razsla sta se.

Zora je prepevajo polglasno prisluhila domu. Nekako žarela je. Vse njeni kretnje, vse njeno govorjenje je gospo Ručigajevemu presenitelo, ker je bilo v očitnem nasprotju z vsem, kar ji je Zora še pred nekaj dnevi zapovedala. Postala je radovedna, kaj naj bo pomeni in tudi vznemirjala se je.

»Čujo, Zora,« ji je rekla in ji položila roko okrog pasa, »Danes te je komaj spoznati. Danes si vesela, kakor že dolgo ne. Ti si ne moreš misliti, kako ljubo mi je, da te je zapustila tista nesrečna melankolija, ki te je morila prav zadnje dni.«

»Ah, saj me lahko vsak trengenek prevzame, tista melankolija, je vzdihnila Zora, »a danes hočem vse pozabiti, danes hočem biti vesela in upam, da bomo preživelvi zabaven večer.«

»Žvanut pač pride!«

»Ah — Žvanut — da, seveda, Žvanut pride,« je rekla Zora, a povabila sem tudi Kotnika.«

(Dalje prihodnjie.)

Računski zaključek mestne hranilnice ljubljanske in g. Prosenc.

Slovenec je v sredo urbi et orbi naznani znamenit govor, ki ga je čitel g. Prosenc v zadnji seji občinskega sveta pri razpravi o računskem zaključku in bilanci "Mestne hranilnice ljubljanske" za l. 1907. Ce hoče g. Prosenc še kdaj kot kritik o takih rečeh nastopiti, mi svetujemo, da najprej prouči za stestavo bilance merodajna načela, potem pa tudi natančno pregleda bilanco, s koto se ravno bavi. Načela in koncem leta završene računske postavke ne pripišajo nobenega samovoljnega zaviranja, če ne se pokazujejo takoj načini različna, toda uspehe v aktivih in pasivih bistveno spremiščati ne gre. Ce je računski zaključek tudi za javnost namenjen, tedaj naj bo toli pregleden, da ga lajki v knjigovodstvenih predpisih lahko razume. Prosenc je v svojem govoru trdi, da izkazuje ugodno poročilo k računskemu zaključku imenovanem hranilnica za l. 1907. na eni strani čistega dobička za to leto 118.430 K 69 h, na drugi strani pa se bere, da se je hranilnično premoženje v letu 1907. zvišalo le za 54.904 K 96 h; jasno je torej, da mora biti tu pomota bodisi glede na izkazani čisti dobiček ali pa glede na izkazani prirastek. Ce je znašal čisti dobiček 118.430 K 69 h, se je moralno hranilnično premoženje ravno za to vsto pomnožiti, a pomnožilo se je le za 54.904 K 96 h. Gosp. Prosenc praša, kako je to prišlo, in odgovarja: od tod, ker se je pozabilo odbiti od izkazanega dobička 118.430 K 69 h kurzno izgubo iz upravnega imetja v znesku 63.177 K 20 h in ono splošnega rezervnega zaklada v znesku 348 K 53 h, skupaj 63.525 K 73 h. Po odbitku te kurzne izgube se dobicič 54.904 K 96 h, in ta znesek — poslušajte — soglaša do vinara natančno z izkazanim prirastkom hranilničnega premoženja v znesku 54.904 K 96 h. Gosp. Prosenc pravi, da je to pomota, in da je tej kriva napaka bilanca upravnega imetja, kar tako-le utemeljuje: med imetjem (aktivna) bilance upravnega imetja so izkazani prodani in izbrani papirji v vrednosti 104.093 K, k temu imetju*) se je pripisala kurzna izguba 63.177 K 20 h, skupaj torej 167.270 K 20 h. Ako se je tedaj vpisala med aktivo cela kurzna izguba, moralna bi so med dolgove (pasiva) vpisati cela kurzna rezerva iz prejšnjega leta v znesku 66.426 K 4 h. To pa se ni zgodilo, temveč se je od te kurzne rezerve odpisala izguba za leto 1907. v znesku 63.177 K 20 h in samo ostanek 3258 K 84 h v pisal med dolgove. Ce bi se bila bilanca pravilno sestavila, potem bi izkazani dobiček iz rezervnega imetja ne znašal 94.594 K 39 h temveč 31.417 K 18 h. Pri dohodkih splošnega rezervnega zaklada v znesku 32.397 K 80 h se je odpisalo za inventar 5331 K 57 h, za nepokrito kurzno izgubo 9594 K 47 h, skupaj 14.926 K 4 h, ter se na to način izkazal dobiček 17.471 K 76 h. Od tega dobička pa se ni odpisala II. kurzna rezerva v znesku 348 K 53 h. Ce se to storii, znašajo pravi dohodki tega zaklada 17.123 K 23 h, ne pa, kakor je izkazano 17.471 K 76 h. Končno je prištet k dohodkom še pokojniški zaklad v znesku 1364 K 55 h. To znaša skupaj 49.904 K 96 h. K temu dobičku se mora prišteti še od splošnega dobička pri upravnem imetu odstopljena vso 5000 K za hipotetično rezervo. Tako tedaj znaša v resnicu celi dobiček 54.904 K 96 h. In glejte spaka, ta znesek zoper soglaša z onim, ki ga izkazuje bilanca sama. Ker je torej rezultanta na obeh straneh popolnoma enaka, ni g. Prosenc dokazal drugega, kakor da sta računski zaključek in bilanca v najlepšem redu. Iskal je las v jajcu, našel ga ni, pokazal pa je svoje čudno popisovanje o stestavi bilance. Gosp. Prosenc je z dokazom, da se končni efekt ne razlikuje na nobeni strani, sebe na laž postavil, ko je trdil, da se v bilanci najdejo pomote in da je bilanca upravnega imetja napaka. Ako bi to sledje bilo, bi seveda ne mogel soglašati končni rezultat. Torej se je g. Prosenc prav znamenito blamiral. Ker je pa v svojem govoru omenjal tudi drugih napak, mu moramo tozadne njegove pomote nekoliko praviti.

Najprvo hočemo dokazati, da je v uvodnem poročilu od mestne hranilnice izkazani čisti dobiček vsega hranilničnega poslovanja za leto 1907. v znesku 118.430 K 96 h popolnoma pravilno izračunan. Pripomniti moramo namreč najprej, da mora dobiti hranilnični upravi vedno jasno biti, na kolike dohodke more tekam enega leta računati, da temu primerno uravnavata potreboščine za rezijo ter skrb za zlaganje svojih rezervnih zakladov. Glavno vlogo pri tem igrajo pri upravnem imetu aktivne obresti od posejil in pasivne obresti od vlog vložnikov. Na tej podlagi se izračuna prebitek za l. 1907 takole:

Aktivne obresti,	
pri hipotekah . . .	718.910 K 86 h,
pri obč. in dež. posojilih . . .	195.658 , 69 ,
pri zalogah . . .	1.413 , 22 ,
pri menicah . . .	15.509 , 12 ,
pri vrednostnih papirjih . . .	100.196 , 08 ,
natekočem računu . . .	77.517 , 71 ,
zamudne obresti . . .	14.702 , 19 ,
skupaj . . .	1,123.902 K 87 h,
Pasivne obresti,	
vložne obresti . . .	949.470 , 16 ,
Cisti prebitek . . .	174.432 K 71 h.
Iz tega se pokrije rezija . . .	74.838 , 33 ,
Ostanete reči čistega dobička . . .	99.594 K 38 h.
Tukaj odbijati še kurzno izgubo 63.177 K 20 h vendar ne gre, ker se pokriva iz I. kurzne rezerve.	
Ako pristevamo še čisti donos splošnega rezervnega zaklada v znesku in oni pokojniškega zaklada v znesku . . .	17.471 , 76 ,
znaša čisti dobiček vsega hranilničnega poslovanja, kakor ga izkazuje poročilo	1.364 , 55 ,
	118.430 K 69 h.
Glede splošnega rezervnega in pokojniškega zaklada je pripomniti, da se je pri prvem za pokritje neugodne kurzne diference 9943 K porabil lanski ostanek II. kurzne rezerve v znesku 348 K 53 h, tangenta 9594 K 47 h pa pokrila iz splošnih dohodkov tega zaklada. Istopako se je moral pri pokojniškem zakladi neugodna kurzna razlika 99 K 50 h, in sicer docela, pokriti iz splošnih dohodkov tega zaklada, ker nima nobene kurzne rezerve. Taka in nič drugačna je stvar. Drugo pa je, če hočemo vedeti, za koliko se je premoženje Mestne hranilnice v minulem letu pomnožilo, in se tu oziramona oni del kurzne izgube, ki se je pokril iz kurzne rezerve pri upravnem imetu in pri splošnem rezervnem zakladi.	
Pri prvem znaša pokrita izguba . . .	63.177 K 20 h,
pri drugem pa . . .	348 , 53 ,
Skupaj . . .	63.525 K 73 h.
Ako odbijemo to vsoto od zgoraj izkazanega splošnega čistega dobička, nam preostaja . . .	54.904 K 96 h.
Za ta znesek se je torej pomnožilo premoženje, in to nam tudi pove poročilo, to nam pove g. Prosenc.	
Popolnoma napačno pa je, kar trdi gosp. Prosenc glede pripisa kurzne izgube 63.177 K 20 h v aktivih pri upravnem imetu. Naj bi bil kritik Prosenc nekoliko bolj preštrial bilanca, pa bi vse drugače govoril. Ta izguba se vendar ni pripisala k imetu, ampak se je odpisala od imetja. Bilanca upravnega imetja izkazuje na strani aktiv ta-le račun vrednostnih papirjev:	
Stanje koncem leta 1906 . . .	2.354.636 K 20 h.
Nakupljeni papirji leta 1907 . . .	47.051 , 80 ,
Skupaj . . .	2.401.688 K — h.
Prodani in izbrani vrednostni papirji 104.093 K — h.	
Kurzna izguba 63.177 , 20 h	167.270 , 20 ,
Ostanete koncem leta	2.234.417 K 80 h.
Ali se ne vidi na prvi pogled, da se je kurzna izguba odpisala? Ce se je torej znesek 63.177 K 20 h odbil od vrednosti papirjev, moral se je nekje vzeti. Vzel se je iz I. kurzne rezerve. To tudi izkazuje bilanca sama. Na strani pasiv stoji tale račun I. kurzne rezerve:	
Stanje koncem leta 1906 . . .	66.436 K 03 h.
Odpis v po-kritje kurzne razlike leta 1907 . . .	63.177 , 20 ,
Ostanete koncem leta 1907 . . .	3.258 K 83 h, znesek, ki je vstavljen med pasiva upravnega imetu.
Ravnato napačna je Prosencova trditev, da se pri splošnem rezervnem zakladi čisti dobiček ni izkazal pravilno, ker pravi, da se pri izračunjanju dobička 17.471 K 76 h ni odbila porabljena II. kurzna rezerva v znesku 348 K 53 h. Račun dobička in izgube pri tem zakladi pove tole:	

*) Prodani papirji vendar ne moreti več imeti.

Dobiček znaša:	
na obrestih pri vrednostnih papirjih . . .	16.868 K 63 h,
na dohodkih hranilničnih poslopja . . .	15.172 , 32 ,
na dohodkih zemljije . . .	2 , 13 ,
na diskontu neobrestljivega potresnega posojila . . .	354 , 72 ,
Prištej se še II kurzna rezerva . . .	348 , 53 ,
Skupaj . . .	32.746 K 33 h.

Izguba znaša:	
Kurzna izguba privrednostnih papirjih . . .	9.943 K — h,
pri hranilničnem poslopju 1% odpis za obrabo 2.973 K 11 h,	10% odpis pri inventarju . . .
1.258 K 46 h.	
Skupaj . . .	15.274 , 57 ,

Combinando ostane čistega dobička . . . 17.471 K 76 h.

To je vendar pravi čisti dobiček. Če bi se moral odbiti od njega II. kurzna rezerva v znesku 348 K 53 h, tedaj bi bilo pač boljše, da bi je ne prištevali k dohodkom, in bi jo sicer moral hranilnica izkazati v bilanci splošnega rezervnega zaklada med pasivi; ali z drugimi besedami, ona bi se bila porabila za delno pokritje kurzne izgube.

Summa summarum, to, kar trdi g. Prosenc, je deloma prav čudno zavito, deloma pa popolnoma napačno. Namen govora je prozoren, a govornik naj se prime za nos.

Državni proračun.

Dunaj, 20. aprila. Ministrski svet je že dognal skupni proračun za leto 1909. Proračun v splošnem ne izkazuje povisja v primeru z letom 1908., razen vojnega ministra, ki zahteva znesek za zvisanje plač častnikom in za zgradbo novih bojnih ladij, in sicer znašajo potrebuščine za vojno mornarico 78 milijonov proti 56 milijonom na tekoče leto.

Češka odločnost.

Praga, 20. aprila. Osemdeset českih okrajin in mestnih zastopov je sklenilo, da odklonijo vse nemške dopise, dokler nemški sodniki v nemških pokrajinah ne bodo reševali čeških vlog.

Po umoru gališkega nastnika.

Ljubljana, 20. aprila. »Dziennik Polski« poroča, da je bil Sičinskega atentata dogovorjena zarota ter je srečka zadebla Sičinskega, da je moral izvršiti smrtno odsodbo nad načelnikom grofom Potockim. Dan pred atentatom je bilo med malorskimi dijaki opažati nenavadno gibanje. Ob 12. uri so se zbrali v neki kavarni, kamor navadno niso zahajali ter so z očitnim nemirom pričakovali nenavadnega dogodka. Ob 2. uri, ko je padel grof Potocki, je priček v kavarno neki dijak ter zakljal: »Žel!« nakar je takoj zopet izginil. Kakor na povelje so zapustili vsi dijaki kavarno. Dva dijaka sta se kmalu nato peljala po ulicah, kjer so se tovariši sprehajali v gručah ter jim z roko namignila, nakar so se vši porazgubili.

Zvišanje častniških plač.

Budimpešta, 20. aprila. Radikalni madžarski časopisi strastno napadajo ministra Aehrenthalja in Schönaicha ter zahtevajo, naj oba ministra odstopita, ker sta v avstrijski delegaciji dala glede zvišanja častniških plač take obljube, ki jim Madžari nikoli ne pritrdirijo. V merodajnih političnih krogih pa ne odobrujejo takšnega radikalizma, temuči računajo na kompromis, ki ga je sprožil minister Aehrenthal. V začetku meseca maja bodo na Dunaju skupne ministrske konference v ta namen, h katerim pridejo tudi ogrski ministri Wekerle, Kosuth in Andrássy. Pri teh konferencah se določi, kdaj se sklicejo delegacije. Konferenca se udeleži tudi cesar, in sicer prvič po bolznej.

„Srbska propaganda“ v Bosni in Hercegovini.

Sarajevo, 20. aprila. Slavofosko časopisje, kateremu se je pridružil tudi naš »Slovenec«, poročajo zadnje čase neprestano o nevarni srbski propagandi, o kateri pa trezni politiki v Bosni in Hercegovini nicesar ne vidijo in ne slišijo. Namenski so prozorni. Za celo bajko tiči v prvi vrsti hrvaški ban Rauch, ki išče preteže, da bi se maščeval nad neljubo mu hrvaško-srbsko koalicijo. Njegovi verni pomočniki so Frankovci, za vsemi pa stoji nestrnji klerikalizem s svojim vodjem dunajskim županom dr. Luegerjem. Tem ljudem je skrajno neljubo, da se pravoslavno prebivalstvo v Bosni in Hercegovini rajši približuje mohamedanom, kar kor pa katoličanom.

Konflikt med Italijo in Turčijo.

Rim, 20. aprila. Kakor znano, je italijanska vlada sklenila, da ustvari v vseh večjih turških mestih svoje pošte. Turška vlada je na tozadnevno nato odgovorila, da bo ustavitev italijanskih pošt z vsemi sredstvi preprečila. Iz merodajnih turških krogov se je celo izvedelo, da misli turška vlada pred italijanske pošte postaviti svoje vojake, ki bodo vsakomur zabranili vstop v pošte. Vsled tega je sedaj italijanska vlada sklenila, da pošte v turška pristanišča tri divizije bojnih ladij, ki bodo pripravljene na vsako eventualnost v obrambu italijanskih pravliev. Obenem pošte v turških vlogah, ki bodo v srednjem ter zahodnem delu omenjene, so se mednarodne pogodbe.

Boji na rusko-perzijski meji.

Petograd, 20. aprila. Po vseh pokrajinalah blizu Kaspijskega morja se je razvilo nevarno pansijsko gibanje. 400 ruskih kozakov s topničarstvom je prekoračilo perzijsko mejo. Bilo je več spopadov, pri katerih je bilo mnogo Kurдов ubitih. Ruske čete so začele bombardirati perzijske vasi; pri tem je bilo tudi mnogo nedolžnih ljudi ustreljenih. Prebivaleci beže v gore. Poveljnik ruskih čet je brzojavil svoji vladu, da ostane na perzijskih tleh, kjer se utabori. Obenem je prosil, naj se mu nujno pošte pomoč iz Bakuja. Tudi na turški meji se nevarno širi pansijsko gibanje. Prezvezanje na dejstvo, da »Ljudske posojilnice« »načeloma« ne dovoljuje podpor, ampak da nabira rezervne zaloge, zaradi nabiranja rezervne zaloge so morale stare štajerske posojilnice Schulze - Delitscheve se stava že marsikatero unumno in hidobno kritiko slišati. Med kritiki so bili vselej štajerski klerikali najglasnejši, tudi najbolj zabitib. Načelstvo »Ljudske posojilnice« pa pravi v svojem poročilu: »Vendar je umestno, da se z nakopičenjem pravimo visokih rezervnih zalog, da neomejeno obvezane zadružnike zavaruje proti vsakemu možnosti doplačevanja, da vse pravimo v tem razredu postavili socialni demokratije. To naj volilci, somišljeniki narodnosti predne stranke uvažajo in se udeleže volitve v čim največjem številu, da se ne zgode kakšna presenečenja. Zato pozivamo svoje pr

Račun upravnih stroškov: Izdatki! Kaka so to plačila za nepremičnine? Koliko je teh, koliko spada na investicije? Kaj spada ali se skriva pod »raznimi izplačili«, ki znašajo krom 203.072? Upravni stroški so znašali 40.639 K. Kaj vse obsegajo, to se nikjer ne pove. Radovedni smemo biti, če bode »Slovenski Gospodar« ali dr. Vrstošek te izdatke odobral ali grajal! — Poročilo govori o posebnem rezervnem zakladu za pokritje morebitnih takih glavnih izgub iz hipotekarnih kupčij, ki se ne dado prikriti iz tekočih upravnih dohodkov dotičnega leta, v kojem bi se taka zguba pripetila! Tu pač velja: Dunkel ist der Worte Sinn! Kaj je hipotekarna kupčija pri Ljudski posojilnici? Ali spadajo kupčije sploh v delokrog Ljudske posojilnice? Ali se to nanaša na zgubo pri Regorscheggovih posestvih, na katera je spravil Regorschegg »Ljudsko posojilnico« s pomočjo dr. Susterščica?

Hrvaška in federalizem. Glasilo »Hrvaške stranke prava«, najmočnejše stranke v koaliciji, »Hrvatska«, je prijavilo vrsto uvodnikov o »Ideji federalizma v avstroogrški monarhiji«. Razloživši zdodovinski razvoj tega vprašanja z ozirom na Hrvaska, pravi uvodničar končno, da Hrvate sili današnji položaj, iz tega zdodovinskega razvoja izvajati konsekvence. Dualizem je istotako nezdrav pojav kakor centralizem, ker za pravo ni nič drugega, nego dvojen centralizem. Mi Hrvati smo poleg vse nagodbene danes žrtva madžarskega centralizma, ki se mu moramo oteti. Madžarski centralizem je mnogo slabši od avstrijskega, ker so Madžari narod nekulturnen, azijski. Nadovezujoč na besede A. Starčeviča bomo rekli, da bi bilo Hrvaški prihranjenih mnogo nesreč, ako bi bila stopila v zvezo avstrijskih dežel — najsi bi to v sebi bilo zlo in nesreča — z garancijami in avtonomijo, katero nam daje nagoba. Avstrija bi kot evropska država tudi spoštovala s pogodbami dolčena prava. Danes nam je edina nuda »samostalnost in zjednjene Hrvaške v okviru monarhije«, a to znači federacijo vseh narodov pod žesom Njegovega Veličanstva. Ko bi nam bilo voliti: ali federacijo z Madžarsko ali federacijo z deželami, zastopanimi v državnem zboru, bi bila naša dolžnost, se uvrstir v kolo naših bratov preko. Tam bi zajedniški poslali faktično zajedniški, a ne madžarski in uvaževali bi se naš položaj na morju. Tam je večina naših bratov Slovanov, ki jih v nobenem slučaju ne smemo preteti. Ne smemo se podajati praznim nadam, da bi oni karkoli svojega žrtvovali za nas, a ne bodo iz nacionalnega egoizma imeli povoda, biti proti nam. Tam je provedena vseobča volilna pravica, če tudi ne na las pravice, pa s priličnim uvaženjem podnehin narodov. Madžari ne bodo nikdar svojim narodom dali te pravice, kakor so jim jo dali v Avstriji. Se moramo tudi upoštevati činjenico, da so v Avstriji naši bratje po krvi in imenu, Hrvati Dalmacije in Istre, ako nočemo tu vračunati tudi Slovencev. Mnogo lažje bi se dalo provesti zedinjenje hrvaških dežel. Bosno samo bi bili prisiljeni pripojiti Hrvaški radi geografskega položaja. Ako še dodamo vse gmotne prednosti, ki bi jih imeli na trgovinskem, obrtnem in prometnem polju, tedaj je očito, da nam najbolj šodi današnji dualistični sestav, nam bolj nego Češki, prenda imamo mi državopravno svobodo na papirju. Politika vseh narodov in kraljevin pod žesom Njegovega Veličanstva se mora tako urediti, da dovede v sklad težnje krone s težnjami in cilji poedinih narodov. Krone zahteva, da monarhija očuva svoj vlastni položaj na zunaj, da bode jaka. Jakost monarhije smatra ona njenim skupnim interesom. To je večkrat sporočila tudi našemu saboru. Kot uvet te moči monarhije smatra kruna edinstvo vojske, edinstvo v odnosačih napram ostalim državam (torej vnanjih poslov), edinstvo carine radi trgovinskih pogodb. To edinstvo izvira iz prvega. Te težnje krone se dano lepo zložiti s težnjami kraljevine Hrvaške. Mi moremo vse to, kar smatra kruna potrebnim za velelastni položaj monarhije, prepuštiti edinstvu celokupne monarhije, ker mi ne težimo iz okvira monarhije. A edinstvo vojske, diplomacije in carine ne izključuje provedenja našega programa, to je, ujedinjenja hrvatskih, eventualno tudi slovenskih dežel v eno državno telo. Nam je od mnogo večje koristi, ako smo v takem federalativnem odnosaču z ostalimi deželama Njega Veličanstva, nego ako smo povsem posebna država ter smo primorani, imeti tudi lastno vojsko in lastno diplomacijo. V tem slučaju bi morali zahtevati od Evrope garancijo neutralitete. Zedeniti se v eno telo v okviru ogriske ali Štefanove krone bi nam (ne glede na to, da je pač neizvedljivo

ob madžarski »lojalnosti in poštenu«, ob njihovi ljubosumnosti in nacionalni megalomaniji) za naše priike daleč ne nudilo toliko koristi, koliko ob istih uvetih živeti v okviru celokupne monarhije. To je naša teza, ki jo bomo izkušali dokazati ob vsaki prilici. Po tej tezi treba danes urejati vso našo politiko. Vemo, da to ni politika momenta... to je politika bodočnosti, a zelo bližnje bodočnosti. Za to politiko moramo biti pripravljeni... Mi moramo izrabiti položaj ter se ne predavati v današnji borbi (z Madžari) v nikako praktiranje, ki bi moglo učvrstiti dominanco, ki pač položaj Madžarov.

Deželnovladna modrost. Za velikonočne dni je bilo v kinematografskem gledališču napovedano predstavljanje Kristusovega trpljenja. Take predstave dajo povsod, kjer je še kaj občinstva, ki se zanje zanima. Pri nas pa se je zgodila, da je **deželna vlada te predstave prepovedala**. Ne vemo, kaki nagibi so jo vodili; deželnovladna modrost je tako neskončna, da je dostikrat ni mogoče ugantiti. Dejstvo je, da so bile predstave **prepovedane**, dasi so podobe vseskoč dostojne in jim ni mogoče niti najmanj ugovarjati. Najbrž je bila prepovedana izdana, ker hoče imeti škof monopol v takih stvareh in je smatral predstave za konkurenco. Značilno pa je, da med tem, ko je vladala prepovedana dostojne predstave v kinematografskem gledališču, so na veliki petek pijanci v Unijonski kleti tako razgrajali in razsajali, kakor bi bil pustni torek, v tistem »Unionu«, čigar glavn akcijonar je škof, in kjer je vladni policijski svetnik Wratschko vsakdanji gost. »Podedovanje« unijonske akcije v škofovi blagajni so se morale od groze nad takim početjem krvavljati. Najlepše pa je, da vladna splošna nima nobene pravice prepovedati kinematografske predstave. Vlada lahko odreče in eventualno lahko vzame podjetniku koncesijo, predstav samih pa ne sme prepovedati, ker ji postava ne da za to nobenega pooblaštila. Pri naši deželni vladni seveda postaviti niti ne poznajo in če že katero pozna, se zanjo ne menijo. V tem slučaju je odločilno samo **nepoznanje zakona**, da je vladna nekaj prepovedana, česar splošna nima pravice prepovedati.

Klerikalne vžigalice. Na veliki teden je obrtna oblast segla klerikalcem v lase in jih opozorila, da veljajo postave tudi za klerikalce. Krščansko-socijalna zveza, hoteče oškodovati družbo sv. Cirila in Metoda, je izdala svoje vžigalice, dasi po svojih pravilih ne sme in ne more izvrševati nobenega obračna in dasi ni imela obrtnega dovolila, je vendar ne meneče se za postavo, začela **kupčevati z vžigalicami**. Dočim je družev Cirila in Metoda, ki tudi ne sme delati takih kupčij, izročila razpečevanje svojih vžigalic trgovcu, ni tega hotela storiti kršč. soc. zveza, nego je samo izvrševala obrt prodajanja. Obrtna oblast jo je kaznovana na 10 K in obenem ustavila prodajanje vžigalic. Zdaj kršč. soc. zveza ne sme prodajati vžigalne, dokler ne dobijo trgovca, ki to prevzame.

Narodni svet češki za slovenski shod v Pragi. Narodni svet češki razpošilja tole pismo: »Narodni češki svet je v skribi za vse narodne koristi razpravljal po predlogu, če bi ne bilo primerno sklicati shod zastopnikov slovenskega prosvetnega delovanja, na katerem bi se obravnavalo o skupnih potrebah in nujnih sodobnih vprašanjih in bi bili morda ukrenjeni primerni sklepi v prospehu vsej javnih slovenskih interesov. Podpisanimu odboru je bilo naročeno, da bi ta predlog natančneje uvaževal, preiskal, česa je potreba in izvršil nujne priprave za shod, ako bi se pokazali ugodni pogoji za posrečenje. Sklenilo pa se je dobiti predvsem naklonjenost onih krogov, od katerih bi bila vsa stvar odvisna in obračamo se radi tega do vseh slovenskih središč za svet. Hvaležno se spominjajoč vašega zasluznega delovanja v duhu slovenske ideje, dovoljujemo si priti k Vam z vlijudno prošnjo, da bi blagovolili s svojo iniciativi delati na to, naj se prirede v vašem mestu zaupno posvetovanje poklicanih krogov odličnih sotrudnikov iz vseh kulturnih strok, korporacij, institucij in raznih narodnih delovateljev, na katerem bi o stvari razpravljal, svoje nazore, sklepe, predlogi ali želje naj bi pa blagovolili sporočiti podpisanimu odboru na naslov Narodnega sveta češkega v Pragi, ali pa naj bi se morda takoj na tem posvetovanju določil poseben odbor, ki bi bil poverjen, se sporazumi z našim odborom glede nadaljnega obravnavanja. V prospehu stvari same bi bilo morda koristno, prilожiti k vašemu povabilu radi boljše idejne orientacije eksemplar »kratkega obsega ankete o slovenskem postopu.« Prosimo za kolikor mogoče neodlašajoče prijazno poročilo o vašem stališču ali korakih, ki jih mislite podvzeti. Narodni svet češki za

oibor Slovanskega shoda v Pragi dr. Josip Herold, predsednik, dr. Vratislav Černý, podpredsednik, prof. Ivan Hraský, referent za slovenska vprašanja.«

— **Vojška vesti.** Začasno sta šla v pokoj podmaršal pl. Dillmann in višji štabni zdravnik v Pragi dr. Anton Staré. Zadnji se naseli v Ljubljani. — Premeščen je polkovni zdravnik dr. K. Stern ob 27. brambovskega polka v Ljubljani v Gradec, a v Ljubljano pride k imenovanemu polku zdravnik dr. J. Zeidler iz Litomišla in nadzdravnik dr. Gvido Beyeler z Dunaja.

— **Iz finančne službe.** Kancelist pri primorski finančni direkciji Ad. Smuc je imenovan za pisarniškega oficijala in nameščen kot ravnatelj pomožnih uradov.

— **Iz šolske službe.** Učiteljica gdč. Marija Mlakar na Vrhniku je zaradi bolezni dobila dopust in pride na njeno mesto kot suplentinja gdč. Ivana Meseč iz Polhovega gradeca. Učitelj g. Anton Drašček pri D. M. v Polju je istotako dobil dopust in pride na njegovo mesto izprašana učiteljica gdč. Gabrijela Šimec kot suplentinja.

— **Kmetska posojilnica Ljubljanske okolice.** Je dovala »Društvo slovenskih književnikov in časniki« v Ljubljani 100 K ter s tem prišla med društvene ustanovnike. Društvo se za velikonočno naklonjenost najprisrječe zahvaljuje.

— **Dramatičnega društva** izredni občni zbor bode v svrhu volitve odbora v pondeljek, dne 27. t. m. ob 8. zvečer. Opozorimo že danes društvenike na važno zborovanje.

— **Napredno gospodarsko društvo za Št. Jakobske dežele** ima svoj ustanovni občni zbor v četrtek dne 23. t. m. ob 8. uri zvečer v gostilniških prostorih pri Blagaju na Št. Jakobske trgu. Na dnevnem redu je sprejem novih članov, razpravljanje o pomenu gospod. društva, volitev odbora in slučajnosti.

— **Dražbi sv. Cirila in Metoda** je poslal g. Fran Poljak iz Sive riča 12 K in sicer 5 K preplačila ob razpečavanju družbenih razglednic, še posebej pa so navrgli odjemalci 7 K za pirke. Živel!

— **Računske listke** so nadalje na-

ročili pri družbi sv. Cirila in Metoda sledčeče tudi: Ant. Urbančič gost, Čatež pri Veliki Loki; Ida Žilhova tajnica žen. podr. v Gorici; Ivan Majselj, prof. blag. podr. Novo mesto; restavracija »Seidel« v Ljubljani; Ant. Zrimšek, gost Koseze; I. Kmovec gost pri Lipi, Ljubljana; Ivan Glesčič Gorica, Nunška ulica 7; Mici Lampe gost, pri »Križu«, Ljubljana; Ivan Benčina Stari trg pri Ležu; hotel pri Maliču, Ljubljana; Fanči Boštjančič, gost pri »Pepetu«, Kolodvorske ulice; Kalšek, Fužine; A. Skarja, Mirna, Dolenjsko; R. Salaba Braslovče; Ana Stopar, hotel Ilirija, Ljubljana; gostilna pri Čonžku, pod Rožnikom; gost pri »Roži«, Ljubljana; Nežika Podrekar »Narodni dom«, Ljubljana; Ivana Perne, gostilničarka pri Bastlu v Tržiču; Mici Somrak, blagajničarka podr. Vel. Lašč; gost Zajc, Rimska cesta, Antonija Novak; gost Spodnji Rožnik, g. Čad; Fran Zupančič gostilničar, Rakovnik; moška podružnica Idrija; hotel »Lloyd«, Ljubljana; Rezika Jaklič, gost Županova Ljubljana. —

— **Pogreb pokojnega g. Frana Kollmanna** je bil včeraj popoldne ob 3. z Mestnega trga na pokopališču pri Sv. Krištofu. Ob vseh cestah, kjer se je pomikal sprevod, je bilo na tisoče oseb, ki so gledali veličasten pogreb, kakršnega še ni imel zlepa kdo v Ljubljani. Truplo je blagoslovil škof Jeglič, pevski društvo »Slavec« je pa zapelo pred hišo v sroč segajoč žalostinko, nakar se je jeli pomikati sprevod na čelo s »Sokolom« ter pevskima društвoma »Slavec« in »Ljubljana«, katera društva so se udeležila pogreba z zastavami. Med udeleženci sprevoda smo opazili zastopnike Mestne hranilnice, trgovinske in obrtne zbornice, Ljubljanske kreditne banke, raznih oblastnih in korporacij, mnogo trgovcev in obrtnikov — sploh občinstvo iz vseh slovenjev, kar je dokaz, da je blagovoljnik užival vse simpatije vseh. — G. Franc Kollmann je bil rojen 17. septembra 1839 v Begunjah na Gorenjskem kot sin urarja Franca Kollmanna. 1869 je ustanovil sedanje trgovino s steklenim blagom na Mestnem trgu. Od 1. 1873 je bil censor avstr.-ogr. banke, od leta 1884 svetnik trgovske in obrtniške zbornice in dolgo vrsto let njen podpredsednik. Bil je tudi predsednik Mestne hranilnice in v njem upravnem svetu od nje ustanovitev. Od leta 1883 do 1886 je bil obč. svetnik, več let je bil član komisije za odmero vojaških taks in sodnik-lajk pri trgu, sodišču G. Kollmann je bil moč izredne delavnosti ter dobroščra duša napram vsem. Kdor se je zatekel k njemu, vsakomur je pomagal. Njegov sin, gosp. Robert Kollmann, ni mogel lepije počastiti spomin svojega očeta, kot da

je daroval že zadnjič pri nas omenjene svote v narodne namene. Gosp. Franu Kollmannu ostane s tem trajen spomin v Slovencih!

— **Pražnovanje sedeža sv. Jurja na ljubljanskem gradu.** V zgodovinski kapelici sv. Jurja na ljubljanskem gradu, glede katera je že cesar Friderik IV. ustanovil branje vsakdanje sv. maše, praznoval se bode praznik sv. Jurja v nedeljo, dne 26. t. m. ob 10. popoldne s slovensko sv. mašo in pridigo. Zgodovinsko legendo o tej kapelici in druge podatke, kako se je še pred kakimi 30 leti vršilo slavlje tega praznika na gradu, pričimo v eni prihodnjih številki.

— **Zdravniška vest.** Dr. Démeter vitez Bleiweis-Trtenički je odpotoval na mednarodni laringološki kongres, ki zboruje od 21. do 25. t. m. na Dunaju.

— **Državna subvenčija.** Za poljedelski pouk za 1. 1908 je dobil dež. odbor 4800 K državne podpore.

— **Promet in gostilna** je naslov novemu časopisu, ki bode po enkrat na mesec izhajali kot uradno glasilo deželne veze za promet s tujci. Na ročnina znača za celo leto 5 K.

— **Občni zbor zadružne pomembnike bolniške blagajne** se dne 8. aprila vsled nezadostne udeležbe ni mogel vršiti, zato bo v smislu § 21. pr. v sredo dne 22. aprila nov občni zbor ob 3. pop. v hotelu Ilirija z istim dnevnim redom.

— **Občni zbor gestilniškozadružne mojstrske bolniške blagajne** se dne 9. aprila vsled prepičle udeležbe ni mogel vršiti, zato se bo vršil v smislu § 21. pr. nov občni zbor na dan sv. Jurja, dne 24. aprila ob 3. popoldne v dvorani »Mestnega doma« s prejšnjim dnevnim redom.

— **Povskemu društvu »Ljubljanski Zvon«** so do 31. marca t. l. vposlati oziroma darovali za družveno zastavo, katera se bo razvila dne 28. junija t. l. slediči rodoljubija: gg. Iv. Hribar, župan ljublj. in drž. poslanec 25 K, Fr. Kollmann 10 K, Iv. Knez 10 K, svobodomislna žena 50 K, A. Hudovernik 3 K, Jos. Lenč 4 K, ga. Fr. dr. Tavčarjeva 20 K, ga. J. Naglas 3 K, ga. Možina 5 K, gg. Iv. Mejač 5 K, M. Sarabon 10 K, dr. V. Krisper 5 K, dr. D. Majaron 5 K, dr. A. Kokalj 5 K, A. Gorše 5 K, Lev Pogačnik 10 K, Venier 1 K, J. Perhauc 10 K, A. Vodnik 4 K, vesela družba v gostilni pri Sokolu 9 K 20 v, na ženitovanju g. V. Magistra nabранo 18 K 34 v, pri vrtni veselici preplačil 15 K 10 v, vsi v Ljubljani. gg. J. Gruden iz Nabrežine 10 K, Jos. Možnik v Kamniku 4 K, Iv. Jenko v Litiji 5 K, Jos. Arko v Ribnici 2 K, Fran Burger 2 K, Dore Bettiari 1 K, Jos. Medica v Št. Petru 1 K, Fr. Konšek v Trojani 2 K, Jos. Globičnik v Železnikih 5 K, Josip Verbič iz Trebenj 4 K, A. Novak v Senožečah 1 K 6 v, Fr. Žagar z Rakica 4 K, po družvenih članih na bloku nabran 263 K 34 v. Srčna hvala vsim požrtvovalnim rodoljubom! Živel! Vse druge narodne in napredne rodoljube pa vljudo prosimo, da posmemojmo že tu navedene darovalce ter s tem pripomorejo do financiranja zastave. Darovi naj se blagovolijo vpošiljati na gospa Marijo pl. Trnkoczy, soprogo lekarnarja in obč. svetnika v Ljubljani, ali pa na naslov: Slovensko društvo »Ljubljanski Zvon« v Ljubljani. Vsi darovi se bodo izkazali v Slov. Narodu.

— <b

Telefonska in brzoujavna poročila.

Snežni zameti

Dunaj, 21. aprila. Oba velikonočna praznika je snežilo po vseh alpskih deželah. Posebno silni snežni viharji so bili na Tirolskem in Gorenjem Avstrijskem, tudi na Nemškem je močno snežilo. Po nekaterih železniških progah so ustavili promet. Po nekodan na Tirolskem je padlo pol metra snega.

Shod čeških mest.

Praga, 21. aprila. Praški župan dr. Gros ustavovi ligo čeških, oziroma slovanskih mest, ki bo naperjena proti shodu avstrijskih mest. Ustanovni shod bo 29. septembra. Čehi pričakujejo, da se jim pridružijo tudi Poljaki, Slovenci in Hrvatje in da se poljska, slovenska in hrvaska mesta ne udeleže shoda avstrijskih mest.

Češki umetniki ne gredo na Dunaj.

Praga 21. aprila. Češki vpodbujajoči umetniki so sklenili, da se z ozirom na to, da so Nemci onemogočili češke predstave na Dunaju, ne udeleže nobenih jubilejnih prireditvev na Dunaju.

Češko-ne-ški dogovor.

Praga 21. aprila. Bivši češki minister-rojak Randa brzoujavlja iz Opatije, da za časa njegovega ministrovanja ni bilo nobenega dogovora med Čehi in Nemci glede uradniških imenovanj pri sodiščih na Češkem.

Zavoritev Ivoške univerze.

Ivor 21. aprila. Z ozirom na grozne konflikte med poljskimi in maloruskimi dijaki namerava učna uprava tukajanje vseučilišča za nekaj časa zavoriti.

Socialnodemokratski kongres v Pešti

Budimpešta 21. aprila. Včeraj so imeli tu ogrski socialni demokratje kongres, na katerem so razpravljali o uvedbi splošne in enake volilne pravice. Na shodu je govoril tudi Avstrijec Skaret.

Nova Wahrundova brošura.

Monako, 21. aprila. Tu je izšla nova Wahrundova brošura. Vsebina te knjižice je vseskozi polemična.

Italijansko-turški spor poravnani.

Rim 21. aprila. Konflikt med Italijo in Turško je poravnani. Turška vlada je dovolila, da sme Italija ustavoviti na turškem ozemlju zahtevane pošte.

Rim 21. aprila. Italijanska vojna eskadra je že odplula v turško vodovje. Ker je Turčija med tem izpolnila italijanske zahteve, je del eskadre dobil ukaz, da se usidra v zalivu Suda, drugi del pa da se vrne domov.

Prevar na Kreti?

Carigrad 21. aprila. Iz Kataneja javlja, da namerava bivši guverner princ Juri vprizoriti na Kreti državni prevar in proglašiti sebe za vladarja. V posamnili krajih mu je baje ljudstvo že priseglo zvestobo.

Graf Šuvalov.

Petrograd, 21. aprila. V Jalti je umrl bivši ruski poslanec v Berolinu graf Šuvalov. Šuvalov se je udeležil rusko-turške vojne in je bil dlje časa generalni guverner v Varšavi. Kot tak se je zavzemal za sporazumljene med Rusi in Poljaki.

Svila za neveste

od 86 kr. do gld. 11:35 meter v vseh barvah. Franko in ze ocearinjeno se pošilja na dom. Bogata izbira vzorcev se posilje s prvo pošto. **Tovarna za svile Hennueberg, Zürich.** 390-3

Umrli so v Ljubljani.

Dne 10. aprila: Marija Tavčar, delavka, 47 let. Radeckega cesta 11. Dementia congenita.

Dne 11. aprila: Ivana Oblak, posestnika hči, 7 mес. Tržaška cesta 22. Atrophe - Ivan Jeršek, tkalec, 63 let. Poljanska cesta 47. Srčna hiba.

Dne 13. aprila: Cirila Lotrič, voznika elek. železnice hči 2 mes. Škofov ulice 11 b živilske obnovitve - Alojzija Mate, črevljarska hči 14 let. Prečna ulica 2. Jetika. - Maria Klun, posestnikova žena 73 let. Hrenova ulica 3. Ostarelost. - M. Jožefa Dominika Dereani, uršulinka 40 let. Kongresni trg 18. Jetika.

Meteorološko poročilo.

Vrhina nad morjem 206. Srednji zračni tlak 736.9 mm.

Čas opazovanja	Stanje barometra v mm	Temperatura v °C	Vetrovi	Nebo
17. 9. zv.	731.4	10-6	sl. jzahod	jasno
18. 7. zj.	727.5	6-8	sr. svzahod	
2. pop.	724.3	15-1	sl. szahod	oblačno

19. 9. zv. 721.3 11-1 sl. jzahod .
20. 7. zj. 717.7 7-6 sl. vzh. .
2. pop. 719.1 7-8 sl. jvzahod dež .
Srednja temperatura od petka in sobote: 11.7° mm in 11.0° mm; norm: 10.0° in 10.2°. Padavina v 24 urah 0.0° mm in 0.0, mm

FRANC JOŽEFOVA GRENSKA VODA

odlicno naravno zdravilo

Borzna poročila.

Ljubljanska

"Kreditna banka v Ljubljani". Uradni kurz dun. borzo 21. aprila 1908.

• Naložbeni papirji	Dinar	Blago
42% majška renta	97.75	97.90
42% srebrna renta	99.45	99.65
4% avstr. kronska renta	97.70	97.90
4% zlata	116.15	116.35
4% ogrska kronska renta	93.60	93.80
4% zlata	111.35	111.55
4% posojilo dež. Kranjske	97.75	98.75
4% posojilo mesta Špišija	100.10	101.10
4% posojilo Zadar	99.50	100.50
4% posojilo dež. Železniške posojilne	98.80	99.80
4% češka dež. banka k. o.	97.95	98.25
4% ž. o.	97.95	98.15
4% zast. pisma gal. dež.	99.70	100.70
4% pest. kom. k. o.	102.55	103.50
4% zast. pisma Innenst. hranilnice	98.50	99.50
4% zast. pisma ogr. centr. dež. hranilnice	98.50	99.50
4% z. pis. ogr. hip. ban. obli. ogr. lokalnih železnic d. dr.	99.25	100.25
4% obli. češke ind. banke	98.25	99.25
4% prior. lok. želez. Trst-Poreč	99.75	100.75
4% prior. dolenskih žel.	98.20	99.20
3% prior. juž. žel. kup. 1/4	294.75	296.75
4% avstr. pos. za žel. p. o.	98.75	99.75
Srečke	213.75	217.75
" od l. 1860/1	261.75	266.75
" od l. 1864	146.50	150.50
" tisike	273.50	279.50
" zem. kred. i. emisije II	269.50	275.50
" ogrske hip. banke	248-	254-
" srbske a f/s. 100- turške	101.50	107.50
Basilika srečke	186-	187-
Kreditne	20-	22-
"	453-	463-
Inomorske	108-	118-
Krakovske	119-	125-
Ljubljanske	64.50	68.50
Avstr. rdeč. križa	50.75	54.75
Ogr. "	27.80	29.80
Rudolfove	66-	70-
Salcburške	110-	110-
Dunajske kom.	496-	506-
Delnice	20-	22-
Južne železnic	136.75	137.75
Državne železnic	682.25	683.25
Avstr.-ogrske bančne deln.	173.50	174.4-
Avstr. kreditne banke	634-	635-
Ogrske	745-	746-
Zivnostenske	288-	299-
Premogokop v Mostu (Brix)	715-	716-
Alpinske montane	688.50	689.0
Praške žel. ind. dr.	267.0-	268.0-
Rima-Murányi	554.50	555.50
Trboveljske prem. družbe	282-	286-
Avstr. orožne tovr. družbe	557-	560.50
Ceške sladkorne družbe	175-	176-
Valute	11-33	11-36
C. kr. cekin	19-12	19-14
20 franki	23-49	23-54
Sovereigns	23-97	24-05
Marke	117.65	117.85
Laški bankovci	95.65	95.80
Rubli	251.25	252.50
Dolarji	4.80	5-

Žitne cene v Budimpešti.

Dne 21. aprila 1908.

Termíni:

Pšenica za april	za 50 kg K 11.28
Pšenica za oktober	za 50 kg K 9.47
Rž za april	za 50 kg K 9.70
Korza za maj	za 50 kg K 6.34
Korza za julij	za 50 kg K 6.44
Oves za april	za 50 kg K 7.22
Oves za oktober	za 50 kg K 6.62

Efekti:

10-15 v. višje.

Svečano mrtvaško opravilo

za pokojnega gospoda

1429

Frana Kollmanna

bo jutri, v sredo, 22. aprila ob devetih dopoldne v stolni cerkvi, o čemer se s tem obveščajo pokojnikovi prijatelji in drugi pobožni verniki.

Razglas.

V občini Šmihel pri Št. Petru na Krasu namerava gospod župnik Karel Lenassi na tamošnjih obširnih skladih apnenca postaviti

tovarno za portland-cement

in hoče ustanoviti, v dosegu potrebnega kapitala, društvo.

Vse predpriprave za novo industrijsko podjetje, kakor analize in prekušnje kamenja, nakup zemljišč in industrijski železnični tir so že zvršeni.

Oni p. n. gospodje, ki se za to podjetje zanimajo in se ga hočejo udeležiti, se lahko o vseh podrobnostih poduče vsak četrtek in nedeljo dopoldne od 9.-12. v hotelu Union v Ljubljani, pritlije, desno.

1422-1

Županstvo občine Šmihel

Sprejema zavarovanja človeškega življenja po najraznovrstnejših kombinacijah pod tako ugodnimi pogojimi, ko nobena druga

IVAN & NIKOLAJ ŽIC

trgovina z vinom na veliko.
Ladje: „Dimitila“ & „Štefanija“
v Pulju v Istri

prodajata vina:

Vino z Visa, črn	liter po 40 in 42 h	Teran (obran)	liter po — in 40 h
belo	48 51	Muškat (bel, sladki)	56 60
Istrijanec, črn	4 86	(črn sladki)	56 60
beli	36 38	Refoško	K 160
Dalmatiniec, črn	34 36	Marsala	140
beli	40 42	Pelinkovec	120
Šiljek, (Opolo)	34 36		

franko kolodvor Pulj v izposojenih posodah, ki se ne uračunajo, pa jih je treba čimprej vrniti
franko kolodvor Pulj Pošilja se le po povzetju in sicer samo od 66 litrov naprej. Za prirodom
svojih vin popolnoma jamčiva.

895—4

Skrivnost lepote:

Skrivnost lepote:

Puder in creme za obraz

„Germanandrée“

Idealno lep vonj, se dobro drži
in malo pozna, daje koži zdravje
in lepoto.

Samov izvirnih zavojev v beljih
trgovinah.

Mignot - Boucher, parfumer
19 Rue Vivienne, Pariz. 1185—3

ŽELEZNATO VINO

lekarnaria
**Gabrijela
Piccoli ***
v Ljubljani

C. in kr. dvorni zalogateli
in papeževi zalogateli
izvrstno učinkujoče, ima v sebi železov
preparat, kateri lahko prebavljanje po-
spešuje, priporočljivo je posebno slabi-
tvenim, na pomanjkanju krvlji trčenim
in tudi nervoznim osebam, bledičnim
in slabostnim otrokom.

Ena politrška stekl. K 2—. Poštni zavoj
s 3 stekl. K 6'60 franko zabolj in poština.

Naročila se točno iz-
vrše proti povzetju.

Dr. Koprljan zdravstveni svetnik in
mestni fizik v Ljubljani je zapisoval okrevajočim in malokrvnim
vedno z najboljšim uspehom **železno**
vino lekarnarja **Piccolija** v Ljubljani.

Dr. S. Sterger c. kr. okrajni zdravnik
v Ljubljani, je v službajih
bledice in pri okrevajočih otrocih z naj-
boljšim uspehom uporabljal **železno**
vino lekarnarja **Piccolija** v Ljubljani.

Dr. L. Fürber štabni zdravnik v Gorici
zapisoval je osebam, ki
ki so že del časa bile nervozne, **železno**
vino lekarnarja **Piccolija** v Ljubljani in
sicer vedno z najboljšim uspehom.

Dr. F. Gelger praktični zdravnik v Ljubljani,
dosegel je z **želez-
natim vino** lekarnarja **Piccolija** v Ljubljani
izvrstne uspehe. 1:43—46

Dr. De Franceschi primarij v bolnišnici
usmiljenih bratov v Kandiji pri Novem mestu izjavlja, da je z
uspehom **železnetega vina** lek. **Piccolija**
v Ljubljani zelo zadovoljen.

Denar

samo ne osreči, ampak zdravje. Zakaj, kaj
koristijo človeku celo milijoni, ako pa se
čuti bolnega, slabotnega in bednega. Komur
torej ni dano, da bi se veselil zlatega zdravja,
kogar mučijo nadležne in dolgotrajne bolezni
kakor **nervoznost, nevrastenja,**
bolčine v krilu in glavobol, želodene
in črevesne boleznine, slabosti sreca in
sploh **oslabostenosti vseh vrst**, vsak tak naj
poizkus od največjih tukajšnjih in inozemskih
profesorjev preizkušen **električni živ-
votni aparat**

Elektro - Vitalizer

avstr. p. 23912, ogr. p. 34972, n. d. p. 181785

s katerim se lahko vsak brez pomoči tuhij oseb
doma elektrizira in številna zahvalna pisma
sijajno potrujejo zdravilnost tega aparata.

Zahvalno pismo.

G. Hugo Pohl, zasebnik, Mühlitz, Schillerjeva cesta 45 na Moravskem
piše 27. februarje 1908: Preteklo leto sem kupil od Vas električni Vitalizer-aparat
in sem tako dovoljen z dosegini zdravilnimi uspehi pri mojem dolgotrajnem
raznovrstnem trpljenju, da vsakemu sotriprinu toplo priporočam, da se posluži tega
izvrstnega zdravinega načina. Trpel sem na **slabih živilih, bolčinah v
krilu in v alav, utripalu in v telesnih sreca, kratkih nap-
revmatizmu, tresetenu rok in nog, pomanjkanju spanja** in
še drugih težav, ki jih povzroča razdrapljeno živčenje. Vse te navedene bolezni
so v primeroma kratkem času **izginile skoro popolnoma**.

Trdno sem prepričan, da prideš še po nadaljnem pridruženju elektriziranju
popolnoma do zdravja, ker imam že doslej tako lepe zdravilne uspehe.

Zahvaljujem se Vam, cenjeni gospod doktor, za Vašo požrtvovalno pismeno
ordinacijo najtopleje in najvdaneje in Vas pooblaščam, da objavite te vrstice z
mojim podpisom.

Kdor se torej zanima za to velikansko zdravilno metodo, naj **vpadlje** in
dobi takoj po pošti našo 64 strani obsežno ilustrirano

brezplačno knjige

1421

razprava o moderni elektroterapiji gratis in franko.

Elektroterapeutička ordinacija, Dunaj II., Neuer Markt 14, I. nad str. odd. 61.

Kupon za brezplačno knjigo. 21. IV. 1908.
Elektroterapeutička ordinacija na Dunaju I., Neuer Markt 14, I., odd. 61.
Prosim, pošljite mi knjigo „Razprava o moderni
elektroterapiji“ gratis in franko pod zaprto kuvert.

Ime: _____
Naslov: _____

Za dame specjalna damska brošura.

Klobuki se sprejemajo v poprave.

Fužina za kese sprejme mlade
spremetne

fuzinske kovače

pod ugodnimi pogoji tako v trajno
dele.

Prošnjiki naj se obračajo na fu-
žino Zellinger v Himmelbergu na
Koroškem. 1228—12

Najboljše srajce

bele in barvaste, za gospode
so s znakom „blabud“

izdelane v lastni šivalnic. Priporoča jih 934—11

Anton Šarc

Sv. Petra cesta št. 8 v Ljubljani.

Istrijske vinske kleti firme

Pietro Rocco & Comp. v Rovinju 1115—11

priporočajo vina lastnega pridelka,
terane, mehkate, rešetke in res-
te najfinješe kakovosti ter najfi-
nejsi, najčišči **vinski tropinovec,**
orrant v sedelih od 56 litrov naprej
franko na postajo ali kopališče **Rovinj**
po najkulantnejših, najnižjih cenah.

Vzori na zahtevo zastonj.

Pod ugodnimi pogoji se da v najem
ali pa tudi predra

restavracija

Josip Ažman v Bohinj. Bistrici.

Restavracija leži ob novi želez-
nici, ima 2 veliki gostilniški sobi in
13 sob za stanovanje, hlev, predo-
janco za mesarja, več zemljišča in
grod. Posebno pripravno je tudi za
njakarijo.

Kupci naj se obračajo naravnost
na gospodarja. 1245—8

Odhod in Ljubljano žel. žel.

• 05 zjutraj. Osebni vlak v smeri: Jesenice, Trbiž, Beljak, juž. žel., Gorica, d. ž. Trst, c. kr. drž. žel., Beljak čez Podrožčico, Če-
lovec, Prago.

• 07 zjutraj. Osebni vlak v smeri: Gro-
suplje, Rudolfov, Straža-Toplice, Kočevje.

• 08 predpoldne. Osebni vlak v smeri:
Jesenice, Beljak, (čez Podrožčico) Celovec, Prago.

• 10-40 popoldne. Osebni vlak v smeri:
Jesenice, Trbiž, Beljak juž. žel., Gorica drž. žel., Trst drž. žel., Beljak, (čez Pod-
rožčico) Celovec, Praga.

• 12 zvoden. Osebni vlak v smeri: Grosuplje, Rudolfov, Straža-Toplice, Kočevje.

• 15 zvoden. Osebni vlak v smeri: Jesenice, Trbiž, Beljak juž. žel., Gorica drž. žel., Trst drž. žel., Beljak juž. žel., (čez Pod-
rožčico) Celovec, Praga.

• 16 zvoden. Osebni vlak v smeri: Je-
senice, Trbiž, Beljak, juž. žel., Gorica drž. žel., Trst drž. žel., Beljak juž. žel., (čez Pod-
rožčico) Celovec, Praga.

• 18 ponoči. Osebni vlak v smeri: Je-
senice, Trbiž, Beljak, juž. žel., Gorica drž. žel., Trst drž. žel., Beljak juž. žel., (čez Pod-
rožčico) Celovec, Praga.

• 19 ponoči. Osebni vlak v smeri: Je-
senice, Trbiž, Beljak, juž. žel., Gorica drž. žel., Trst drž. žel., Beljak juž. žel., (čez Pod-
rožčico) Celovec, Praga.

• 20 ponoči. Osebni vlak v smeri: Je-
senice, Trbiž, Beljak, juž. žel., Gorica drž. žel., Trst drž. žel., Beljak juž. žel., (čez Pod-
rožčico) Celovec, Praga.

• 21 ponoči. Osebni vlak v smeri: Je-
senice, Trbiž, Beljak, juž. žel., Gorica drž. žel., Trst drž. žel., Beljak juž. žel., (čez Pod-
rožčico) Celovec, Praga.

• 22 ponoči. Osebni vlak v smeri: Je-
senice, Trbiž, Beljak, juž. žel., Gorica drž. žel., Trst drž. žel., Beljak juž. žel., (čez Pod-
rožčico) Celovec, Praga.

• 23 ponoči. Osebni vlak v smeri: Je-
senice, Trbiž, Beljak, juž. žel., Gorica drž. žel., Trst drž. žel., Beljak juž. žel., (čez Pod-
rožčico) Celovec, Praga.

• 24 ponoči. Osebni vlak v smeri: Je-
senice, Trbiž, Beljak, juž. žel., Gorica drž. žel., Trst drž. žel., Beljak juž. žel., (čez Pod-
rožčico) Celovec, Praga.

• 25 ponoči. Osebni vlak v smeri: Je-
senice, Trbiž, Beljak, juž. žel., Gorica drž. žel., Trst drž. žel., Beljak juž. žel., (čez Pod-
rožčico) Celovec, Praga.

• 26 ponoči. Osebni vlak v smeri: Je-
senice, Trbiž, Beljak, juž. žel., Gorica drž. žel., Trst drž. žel., Beljak juž. žel., (čez Pod-
rožčico) Celovec, Praga.

• 27 ponoči. Osebni vlak v smeri: Je-
senice, Trbiž, Beljak, juž. žel., Gorica drž. žel., Trst drž. žel., Beljak juž. žel., (čez Pod-
rožčico) Celovec, Praga.

• 28 ponoči. Osebni vlak v smeri: Je-
senice, Trbiž, Beljak, juž. žel., Gorica drž. žel., Trst drž. žel., Beljak juž. žel., (čez Pod-
rožčico) Celovec, Praga.

• 29 ponoči. Osebni vlak v smeri: Je-
senice, Trbiž, Beljak, juž. žel., Gorica drž. žel., Trst drž. žel., Beljak juž. žel., (čez Pod-
rožčico) Celovec, Praga.

• 30 ponoči. Osebni vlak v smeri: Je-
senice, Trbiž, Beljak, juž. žel., Gorica drž. žel., Trst drž. žel., Beljak juž. žel., (čez Pod-
rožčico) Celovec, Praga.

• 31 ponoči. Osebni vlak v smeri: Je-
senice, Trbiž, Beljak, juž. žel., Gorica drž. žel., Trst drž. žel., Beljak juž. žel., (čez